

Uchwała

Sądu Najwyższego

7 sędziów

z dnia 2 czerwca 1973 r.

U 1/71

Przewidzianej w art. 10 k.k. kumulatywnej kwalifikacji prawnej czynu nie stosuje się do przepisów określających przestępstwa, których ściganie nie jest dopuszczalne ze względu na brak skargi uprawnionego oskarżyciela albo wniosku o ściganie pochodzącego od osoby uprawnionej, chyba że postępowanie karne zostało wszczęte przez prokuratora na podstawie przepisu art. 576 § 1 lub art. 577 § 2 k.p.k.

OSNKW 1973/9/115

Dz.U.1969.13.94: art. 10 § 2Dz.U.1969.13.96: art. 5; art. 576; art. 577

przegląd orzeczn.: Cieślak M. Doda Z. Przegląd orzecznictwa

Skład orzekający

Przewodniczący: Prezes płk B. Dziecioł. Sędziowie: płk A. Kaszycki, płk C. Lipski (sprawozdawca), płk J. Drohomirecki, płk S. Mendyka, płk A. Porzecki, ppłk H. Kmiecik.

Prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej: płk J. Bilicki.

Sentencja

Sąd Najwyższy po rozpoznaniu przedstawionego przez Prezesa Izby Wojskowej Sądu Najwyższego na podstawie art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 11, poz. 54; zm. Dz. U. z 1972 r. Nr 23, poz. 166) zagadnienia prawnego:

"Czy w ramach kumulatywnej kwalifikacji prawnej czynu należy wskazywać przepisy określające przestępstwa ścigane z oskarżenia prywatnego albo ścigane na wniosek (pokrzywdzonego lub dowódcy jednostki wojskowej), jeżeli brak skargi pokrzywdzonego lub wniosku?"

i po wysłuchaniu wniosku prokuratora

uchwalił udzielić odpowiedzi jak wyżej.

Uzasadnienie faktyczne

Przepis art. 10 § 2 k.k. stanowi, że w wypadku, gdy czyn wyczerpuje znamiona określone w dwóch albo więcej przepisach ustawy karnej, sąd skazuje sprawcę za jedno przestępstwo na podstawie wszystkich zbiegających się przepisów, przy czym karę za to przestępstwo, zgodnie z art. 10 § 3 k.k., wymierza się na podstawie przepisu przewidującego karę najsurowszą, co nie stoi na przeszkodzie orzeczeniu kar dodatkowych i środków zabezpieczających na podstawie innych zbiegających się przepisów. Treść art. 10 § 3 k.k. wskazuje, że zastosowanie kumulatywnej kwalifikacji prawnej czynu jest rzeczą istotną z punktu widzenia możliwości stosowania kar lub środków zabezpieczających, które mogą być orzeczone w stosunku do sprawcy nie według przepisu przewidującego karę najsurowszą, lecz według jednego lub wszystkich pozostałych, choćby łagodniejszych przepisów prawa. Wobec tego, że przyjęcie kumulatywnej kwalifikacji prawnej czynu może rodzić określone, poważne częstokroć dla sprawcy skutki, to stosowanie tej kwalifikacji w postępowaniu karnym musi pozostawać w ścisłej zgodności z całokształtem obowiązujących przepisów prawa.

Zastosowanie niektórych przepisów prawa materialnego uzależnione jest od żądania lub skargi uprawnionego oskarżyciela albo wniosku o ściganie, pochodzącego od osoby uprawnionej. Postępowanie karne przed sądami wojskowymi w tych wypadkach toczy się z urzędu, jednakże tylko wtedy, gdy złożony zostanie wniosek o ściganie lub skarga pokrzywdzonego (w sprawach z oskarżenia prywatnego) albo gdy prokurator wojskowy, ze względu na dyscyplinę wojskową lub interes społeczny, podejmie odpowiednią decyzję stosownie do art. 577 § 2 k.p.k. Jeżeli te wymagania nie zostaną spełnione, to wytoczenie oskarżenia i osądzenie sprawcy czynu według przepisu prawa materialnego, przewidującego odpowiedzialność tylko w razie złożenia wniosku lub skargi pokrzywdzonego, nie jest możliwe wobec istnienia przeszkody procesowej określonej w art. 11 pkt 4 oraz art. 6 k.p.k. Zakaz ten jednak nie może mieć zastosowania, gdy spełniony jest warunek określony w art. 5 § 4 k.p.k. Ustawodawca bowiem wyraźnie ustanowił, że: "w razie złożenia wniosku o ściganie niektórych tylko sprawców przestępstwa oskarżyciel publiczny jest obowiązany również do ścigania współsprawców, podżegaczy, pomocników oraz innych osób, których przestępstwo pozostaje w ścisłym związku z przestępstwem sprawcy wskazanego we wniosku (...)".

Nie będzie także naruszeniem tego zakazu powołanie w wyroku przepisu zbliżonego, podobnego do przepisu powołanego w akcie oskarżenia, np. art. 303 § 2 k.k. zamiast art. 303 § 1 k.k. Oba te przestępstwa (określone w art. 303 § 1 k.k. i w art. 303 § 2 k.k.) ścigane są na wniosek dowódcy jednostki wojskowej lub na skutek decyzji prokuratora. Skoro więc np. dowódca jednostki wojskowej wyraził już wolę ścigania sprawcy samowolnego oddalenia i wniosek o ściganie tego czynu złożył, to sąd - ewentualnie prokurator - ma pełną swobodę w ocenie prawnej tego czynu. Przyjęcie zatem w wyroku, również w ramach kumulatywnej kwalifikacji prawnej czynu (np. art. 309 k.k. w zbiegu z art. 303 § 2 k.k.), innej kwalifikacji prawnej niż w akcie oskarżenia, jeżeli - jak w podanym wyżej przykładzie - zachodzi podobieństwo czynu lub jego tożsamość, nie stanowi naruszenia zakazu określonego w art. 11 pkt 4 k.p.k.

W innych natomiast wypadkach - wobec kategorycznego brzmienia art. 11 pkt 4 i art. 6 k.p.k. - niedopuszczalne staje się stosowanie kumulatywnej kwalifikacji prawnej czynu w sytuacji, gdy działanie sprawcy wyczerpuje znamiona określone np. w dwóch przepisach ustawy karnej, z których jeden przewiduje przestępstwo ścigane z oskarżenia prywatnego lub na wniosek pokrzywdzonego albo dowódcy jednostki wojskowej, a w sprawie brak takiego oskarżenia lub wniosku, oskarżyciel zaś nie skorzystał z przysługujących mu uprawnień określonych w art. 576 § 1 i art. 577 § 2 k.p.k.

18623

SĄD NAJWYŻSZY
BIURO STUDIÓW I ANALIZ
Pl. Krasińskich 2/4/6
00-951 Warszawa
(-II-)